

Priser på grovfoder for 2022, 2023 og 2024

Indhold

| | | |
|----|---|---|
| 1. | Sammendrag..... | 1 |
| 2. | Vejledende intern grovfoderpris og optimeringspris grovfoder i 2022, 2023 og 2024 | 2 |
| 3. | Eksempel på beregning af intern grovfoderpris | 4 |
| 4. | Typer af grovfoderpriser..... | 5 |

1. Sammendrag

SEGES anbefaler, at der anvendes to principper til værdisætning af grovfoder, nemlig **Intern grovfoderpris** og **Optimeringspris grovfoder**. Nedenfor er angivet vejledende priser såvel som priser til intern omsætning samt priser i forbindelse med værdisætning i status. Læs mere om de forskellige typer af grovfoderpriser i afsnit 4.

Anvendelse af grovfoderpriser

Den vejledende interne grovfoderpris for 2022 kan som udgangspunkt anvendes for værdisætning af intern overførsel af grovfoder i regnskabet for 2022. Den vejledende statuspris 2022 kan som udgangspunkt anvendes som ultimo pris i regnskabet 2022.

Den vejledende interne grovfoderpris 2023 kan anvendes i budgettet som intern overførselspris i budgettet for 2023. Vejledende statuspris 2023 kan anvendes som ultimo status i budget 2023. Den vejledende statuspris 2023 kan ligeledes anvendes som intern pris ved opgørelse af 2023 regnskaber.

Intern grovfoderpris

For **2023** er der i september 2022 beregnet følgende vejledende interne grovfoderpriser:

Konventionel produktion: Majs 113, græsensilage 150 og helsæd (korn) 134 øre pr. FEN. Den gennemsnitlige interne pris er beregnet til 131 øre pr. FEN.

Økologisk produktion: Majs 136, græsensilage 143 og helsæd (korn) 143 øre pr. FEN. Den gennemsnitlige interne pris er beregnet til 143 øre pr. FEN.

De interne grovfoderpriser og specifikationer kan findes i tabel 1 og 2 på side 2-3.

Optimeringspris grovfoder

Beregnet med tilsvarende forudsætninger som intern pris giver beregningsmetoden for optimeringsprisen 2023 et gennemsnitligt resultat på 117 øre pr. FEN for konventionelt grovfoder og 196 øre pr. FEN for økologisk grovfoder.

2. Vejledende intern grovfoderpris og optimeringspris grovfoder i 2022, 2023 og 2024

I det følgende vises de "Vejledende priser". Vær opmærksom på, at når man skal vurdere økonomien på den enkelte bedrift, skal der anvendes de specifikke priser og omkostninger på den enkelte bedrift. I mangel af bedre kan de vejledende priser anvendes.

Som følge af prisstigninger på bl.a. handelsgødning og foderkorn blev grovfoderpriser for 2022 og 2023 genberegnet medio juni 2022. De genberegne værdier for 2022 er fastholdt, mens der som normalt er beregnet nye vejledende værdier for 2023 og 2024. Som det fremgår af afsnit 4, er de vejledende priser baseret på budgetkalkuler.

Tabel 1 Grovfoderpriser - konventionelt dyrkede afgrøder

| Intern pris - grovfoder | Øre pr. FEN | | | |
|---|-------------|------------|------------|------------|
| | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Afgrøde | | | | |
| Majs til helsæd | 99 | 105 | 113 | 113 |
| Kolbemajs | 115 | 122 | 132 | 132 |
| Helsæd (korn) | 125 | 125 | 134 | 134 |
| Græs (ensilage af slæt og efterslæt) | 132 | 140 | 150 | 150 |
| Roer | 118 | 125 | 129 | 129 |
| Gennemsnit - Gul pris (majs helsæd) | 99 | 105 | 113 | 113 |
| Gns. grøn pris (ens.slæt, eft.slæt, helsæd korn) | 131 | 138 | 148 | 148 |
| Gennemsnit alle | 115 | 122 | 131 | 131 |
| Pris afgræsning - omdrift | 87 | 130 | 158 | 158 |

| Optimeringspris - grovfoder | Øre pr. FEN | | | |
|-----------------------------|-------------|------------|------------|------------|
| | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Afgrøde | | | | |
| Majs til helsæd | 81 | 111 | 96 | 96 |
| Kolbemajs | 91 | 124 | 108 | 108 |
| Helsæd (korn) | 102 | 134 | 111 | 111 |
| Græs (ensilage) | 113 | 149 | 131 | 131 |
| Afgræsning - omdrift | 50 | 156 | 122 | 122 |
| Roer | 108 | 139 | 119 | 119 |
| Gennemsnit alle | 90 | 137 | 117 | 117 |

| Statusværdier konventionel (ultimo) | Øre pr. FEN | | | |
|--------------------------------------|-------------|------------|------------|------------|
| | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Afgrøde | | | | |
| Majs til helsæd | 99 | 105 | 113 | 113 |
| Kolbemajs | 115 | 122 | 132 | 132 |
| Helsæd (korn) | 125 | 125 | 134 | 134 |
| Græs (ensilage) | 132 | 140 | 150 | 150 |
| Roer | 118 | 125 | 129 | 129 |
| Gul pris (majs til helsæd) | 99 | 105 | 113 | 113 |
| Grøn pris (ensilage, græs og helsæd) | 131 | 138 | 148 | 148 |
| Gennemsnit alt grovfoder | 115 | 122 | 131 | 131 |

Tabel 2. Grovfoderpriser - økologiske afgrøder

| Intern pris - grovfoder | Øre pr. FEN | | | |
|--------------------------------|-------------|------------|------------|------------|
| Afgrøde | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Majs til helsæd | 131 | 130 | 136 | 136 |
| Helsæd (korn) | 131 | 131 | 143 | 143 |
| Græs (ensilage) | 140 | 140 | 143 | 143 |
| Gennemsnit alle | 137 | 137 | 143 | 143 |
| Pris afgræsning - omdrift | 76 | 76 | 81 | 81 |

| Optimeringspris - grovfoder | Øre pr. FEN | | | |
|------------------------------------|-------------|------------|------------|------------|
| Afgrøde | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Majs til helsæd | 110 | 182 | 186 | 186 |
| Helsæd (korn) | 108 | 196 | 205 | 205 |
| Græs (ensilage) | 118 | 204 | 204 | 204 |
| Afgræsning - omdrift | 41 | 183 | 183 | 183 |
| Gennemsnit alle | 91 | 195 | 196 | 196 |

| Statusværdier økologi (ultimo) | Øre pr. FEN | | | |
|---|-------------|------------|------------|------------|
| Afgrøde | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Majs til helsæd | 131 | 130 | 136 | 136 |
| Helsæd (korn) | 131 | 131 | 143 | 143 |
| Græs (ensilage) | 140 | 140 | 143 | 143 |
| Gennemsnit alt grovfoderensilage | 137 | 137 | 143 | 143 |

Konventionel produktion:

Niveauet for majs- og græsudbytter i 2023 og 2024 forventes normalt. Der ses for de fleste grovfoderafgrøderne en stigning i den beregnede interne pris i niveauet 3 - 10 øre pr. FEN, med baggrund i forventning om høje inputpriser, herunder på gødning og energi. Afgræsning i omdrift stiger kraftigt, da der i beregningen indgår en stor mængde handelsgødning til slæt-/afgræsningsmarker, mens de slættede FEN afregnes til den gennemsnitlige pris for slætgræs.

Optimeringspriser for konventionelt dyrket grovfoder følger den forventede prisudvikling på foderbyg og handelsgødning. Se de anvendte prisforudsætninger nedenfor.

| | 2022 | 2023 |
|-------------------------|------|------|
| N (kr. pr. kg) | 17,5 | 23 |
| P (kr. pr. kg) | 22 | 23 |
| K (kr. pr. kg) | 12 | 14 |
| Byg konv. (kr. pr. hkg) | 207 | 170 |
| Byg øko (kr. pr. hkg) | 289 | 280 |

Økologisk produktion:

Niveauet for majs- og græsudbytter i 2023 og 2024 forventes normalt. Der er mindre stigninger i de beregnede vejledende interne priser på økologisk grovfoder som følge af prisstigninger på energi.

Den beregnede optimeringspris på økologisk grovfoder følger pris på økologisk foderbyg inkl. halm.

3. Eksempel på beregning af intern grovfoderpris

De vejledende priser i tabel 1 og 2 er som nævnt baseret på budgetkalkuler for de enkelte år. Ud fra arealfordelingen af de enkelte afgrøder og på de enkelte JB-typer med og uden vanding er de skønnede omkostninger og udbytte afhængig af jordbund, vanding mv. anvendt til fordeling af grovfoderprisen for de enkelte afgrøder.

Arealfordelingen er baseret på gennemsnitlig arealfordeling for årene 2013 til 2017. Det antages for de beregnede priser for 2022, 2023 og 2024, at der ikke sker væsentlige ændringer i arealfordelingen.

Intern grovfoderpris for majs 2023 - et eksempel

| | JB 1-4 m. vanding | JB 1+3 | JB 5-6 | I alt |
|---|----------------------|------------|------------|-------------|
| Areal med majs ¹⁾ | 71.148 | 92.560 | 34.975 | 198.683 |
| Samlet areal | 193.723 | 356.412 | 180.226 | 730.362 |
| | | | | Vægtet gns. |
| Udbytte opfodret FEN pr. ha | 11.200 | 10.200 | 11.100 | 10.717 |
| Omkostninger inkl. jordleje ²⁾ | 13.645 | 11.254 | 11.496 | 12.153 |
| Intern pris, øre pr. FEN | 122 | 110 | 104 | 113 |

1) Arealfordeling er baseret på arealer i Dansk Markdatabase (Mark Online) som ikke dækker alle arealer, derfor kan summen afvige fra det samlede areal i Danmark.

2) Her er forpagtningsafgift korrigeret for EU-støtte

4. Typer af grovfoderpriser

I september 2012 blev udgivet et notat om [Princip for værdisætning af grovfoder](#). I nærværende notat er vist priser for grovfoder anvendt i forskellige situationer og til forskellige formål.

Fra november 2012 er anvendt to principper til beregning og vurdering af prisen på grovfoder (**Intern grovfoderpris** og **Optimeringspris Grovfoder**). Hvorvidt man skal anvende **Intern Grovfoderpris** eller **Optimeringspris Grovfoder** afhænger af formålet med den konkrete opgave.

Ud over **Intern Grovfoderpris** og **Optimeringspris Grovfoder** anvendes også begrebet **Fremstillingspris**.

Fremstillingspris, optimeringspris og intern pris

Fremstillingsprisen er defineret til at være den langsigtede omkostning pr. FEN, når alle omkostninger regnes med, inkl. øvrige omkostninger. I vurderingen af grovfoderproduktionen, og i særdeleshed i vurderingen af om grovfoderproduktionen skal udvides eller ej, er det imidlertid væsentligt også at se på optimeringsprisen.

De to priser er beregnet efter hver sin metode. Det er vigtigt at kende forskellene på de to prisers anvendelse, både i forhold til opgørelser, som driftsgrensanalyserne giver mulighed for, og i forbindelse med beregning af de vejledende interne priser og vejledende optimeringspriser.

I figur 1 er der vist, hvilke omkostningsposter der indgår i de forskellige beregninger. Fremstillingsprisen er vist længst til venstre; den indeholder samtlige omkostninger fra driftsgrensanalysen. Sammenholdes fremstillingsprisen med optimeringsprisen, ses det, at de tre øverste omkostningslinjer er helt ens, og at forskellene kun ligger i, hvordan jordlejen fastsættes (i det grå område). I optimeringsprisen ses der bort fra den faktiske jordleje og opnåede EU-støtte; til gengæld indsættes "rest til jordleje ekskl. EU-støtte" fra opgørelsen af salgsafgrødernes driftsgren.

Denne post giver et indtryk af, hvad arealet kunne have givet af afkast til at betale jordleje med i sin alternative anvendelse. Såfremt beløbet i rest til jordleje ekskl. EU-støtte fra salgsafgrøderne er større end den faktiske jordleje, vil optimeringsprisen være større end fremstillingsprisen.

| | OPGØRELSE DRIFTSGRENSANALYSE OG BUSINESS CHECK | | | BUDGETKALKULER VEJLEDENDE GROVFODERPRIS | |
|---|---|--------------------------|-----------------|--|-----------------|
| | Fremstillingspris | Beregnet, intern pris | Optimeringspris | Intern grovfoderpris | Optimeringspris |
| Stykomkostninger | X | X | X | X ³ | X ³ |
| Maskinomkostninger inkl. arbejde | X | X ¹ | X | X ³ | X ³ |
| Øvrige omkostninger og indtægter | X | X | X | | |
| Renteomkostning af jordværdi | X | | | | |
| Faktisk forpagtningsafgift | X | X | | X ⁴ | |
| Renteomkostninger af faktisk gæld | | X ² | | | |
| EU-støtte | X | X | | X ⁵ | |
| DB II for salgsafgrøder | | | | | X |
| Rest til jordleje for EU-støtte for salgsafgrøder | | | X | | |
| Beregnete omkostninger i alt | X | X | X | X | X |

1) Der forrentes kun gældsprocenten af inventarsaldoen ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

2) Der forrentes kun gældsprocenten af jordværdien ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

3) Omkostningerne er baseret på norm fra budgetkalkuler.

4) Forpagtningsafgiften i den vejledende interne pris er baseret på den gennemsnitlige realiserede forpagtningsafgift fra foregående år.

5) EU-støtten i den vejledende interne pris er sat til værdien af en standardrettighed uden tillæg, da forpagtet jord formodes at være uden kvægtillæg.

Figur 1. Omkostningsposter, der indgår i beregningen af de forskellige grovfoderpriser

I tidligere udgaver af Business Check har optimeringsprisen været defineret ud fra stykomkostninger, maskinomkostninger og dækningsbidrag efter maskiner og arbejde (DBII) fra alternativafgrøden. Forskellen til den definition, der er gengivet herover, er, at øvrige omkostninger er blevet medtaget både i salgsafgrøder og grovfoder. Derfor er det ikke længere DBII, der indregnes som repræsentant for jordlejen, men rest til jordleje ekskl. EU-støtte. Der er dog stadig et dilemma i håndteringen af negative værdier af rest til jordleje ekskl. EU-støtte. Som sådan bør en negativ værdi af rest til jordleje fra salgsafgrøderne ikke anvendes til at beregne en urealistisk lav værdi for optimeringsprisen på grovfoderet. Det kan imidlertid diskuteres, hvorvidt det er en negativ værdi af rest til jordleje eller DBII, (eller en helt anden mellemregning, som kunne tage højde for en marginal effekt på maskinomkostningerne), der skal bruges som grundlag for beregningen af den enkelte bedrifts optimeringspris.

Når der beregnes vejledende interne priser til brug for budgetkalkuler og vejledende statusværdier, gøres det efter den model, der er vist i fjerde søjle "Intern grovfoderpris". Her tages udgangspunkt i budgetkalkulernes stykomkostninger og maskinomkostninger, mens jordlejen repræsenteres af en gennemsnitlig forpagtningsomkostning på kvægbrug, fratrukket eventuelt økologitilskud og en standardværdi for EU-støtte, da det formodes, at forpagtet jord ikke er med væsentlige kvægtillæg eller lignende. Jordlejen korrigeret for EU-støtte er i denne beregning ansat som foregående fem års gennemsnit. For 2023 og 2024 ansættes denne til 2.276 kr. pr. ha for konventionelle bedrifter og 1.454 kr. pr. ha for økologiske bedrifter. For de interne priser regnes der med kalkuler på lerjord og sandjord med og uden vanding. De beregnede resultater vægtes med afgrødernes fordeling på jordtyperne. Der opnås således en pris, der principielt set er et vægtet gennemsnit for jordtyperne repræsenteret i kalkulen.

Denne beregning er anerkendt til at være en vejledende værdi, der kan bruges som udgangspunkt, når der skal laves statusværdier for grovfoder. I sin natur dækker beregningen over forskellige forudsætninger, uden dog at være specifik for en enkelt gruppe. Derfor er det heller ikke forventeligt, at den vejledende interne pris kan bruges som reference, såfremt man ønsker at indgå aftale om dyrkning af grovfoder for andre, eller køb af grovfoder fra maskinstation mv.

Til dette brug anbefales det at tage udgangspunkt i optimeringsprisens princip, hvor sælger (eksempelvis en maskinstation) kan specificere det forventede udbyttensniveau på arealet, de tilhørende stykomkostninger og de aktuelle opgavepriser for maskinoperationerne, der følger med til dyrkningen af afgrøden. Som repræsentant for jordlejen kan anvendes DBII fra alternativafgrøden, og det anbefales, at aftaleparterne genberegner DBII hvert år ud fra kapitelstaksten. Dermed vil sælger have udbytterisikoen på afgrøden, men stadig være interesseret i at fortsætte aftalen selvom prisen på korn skulle ændre sig. I nærværende beregninger af optimeringspris er anvendt DBII for vårbyg, dog mindst 0 kr. pr. ha, således at der ikke regnes med negative dækningsbidrag som alternativ indtægt.

Den vejledende interne pris bør som sådan ikke direkte sammenlignes med den opgjorte fremstillingspris på ejendommen. Hvis man ønsker at lave en sammenligning af den interne pris, bør det ske med en "beregnet intern pris" på ejendommens opgørelse, hvor man tilstræber at anvende samme beregningsmetode som den vejledende interne pris.

Alle udbytter og omkostninger, der indgår til beregning af prisen på grovfoder, kan findes i budgetkalkuler. Dog er forpagtningsafgiften, der indgår i intern grovfoderpris, baseret på analyse af, hvad der som gennemsnit betales i forpagtningsafgift for de regnskaber, der indgår i Økonomidatabasen (ØDB) fra foregående fem regnskabsår korrigeret for enkeltbetaling, baseret på basistilskuddet.

Vær derfor opmærksom på, under hvilke betingelser og forudsætninger budgetkalkulerne er defineret – se nærmere under budgetkalkuler på www.farmtal.dk.

Normalt beregnes og offentliggøres de "Vejledende priser" på grovfoder i september, og det anbefales, at de gælder for det kommende år. Dvs. de priser, der her offentliggøres for 2023, forventes at gælde for hele 2023, og de genberegnes kun, hvis der sker væsentlige ændringer. Omkostningerne til gødning er i nærværende beregning af grovfoderpriserne med udgangspunkt i budgetkalkulerne med husdyrgødning samt handelsgødning for de afgrøder, hvor husdyrgødningen i kalkulerne suppleres med handelsgødning.